

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHELSEA 3878

NO. 281. — ŠTEV. 281

NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 29, 1929. — PETEK, 29. NOVEMBRA 1929.

VOLUME XXXVII. — LETNIK XXXVII.

ITALIJA NUDI ZAROTNIKOM ZAŠČITO IN ZAVETJE

NEVARNA ZAROTNIKA IN MORILCA STA POBEGNILA NA ITALIJANSKO OZEMLJE

Kriminalcema, ki sta bila zapletena v monarhistično zaroto proti beograjski vladi, se je posrečilo pobegniti na italijansko ozemlje. — Zarotniki so imeli svoj glavni stan na Dunaju ter podružnici v Gradcu in Budimpešti.

BEOGRAD, Jugoslavija, 28. novembra. — Tukaj je zavladalo veliko razburjenje, ko je neka privatna brzojavka javila s Sušaka, da sta pobegnili iz tamošnje jetnišnice kriminalca Babič in Pospišil, ki sta bila pred kratkim aretirana zastran soudeležbe pri zaroti proti vladi.

Aretaciji sta se ustvaljala ter usmrtila dva policista.

Pobegnila sta preoblečena v italijansko mornariško uniformo.

Na meji so ju ustavili italijanski stražniki, pa so jo takoj spustili na italijansko ozemlje, ker je bil umor baje političen zločin.

Zdaj sta v Italiji povsem prosta ter se jima do bro godi.

Jugoslovanski časopisje pravi, da sta Babič in Pospišil člana tajne organizacije, katero tvorijo častniki bivše avstroogrške armade.

Namen te organizacije je spraviti zopet na prestol Habsburžane ter odcepiti Slovenijo in Hrvatsko od Jugoslavije.

Sele zdaj se je definitivno izvedelo, da so imeli zarotniki svoj glavni stan na Dunaju ter svoji podružnici v Gradcu in Budimpešti.

Zarotniki so bili v stiku s hrvatskimi nacionalisti, ki skušajo doseči hrvatsko avtonomijo.

Zagrebska policija ima dokaze, da so bili ti zarotniki sokrivi umora Toni Schlegela, zagrebskega časnikarja.

Schlegel je bil zato umorjen, ker je bil prijatelj kralja Aleksandra ter je zagovarjal diktaturo v Jugoslaviji.

PROHIBICIJA V AFGANISTANU

Novi vladar bo nadaljeval politiko Amanulaha, obenem bo pa tudi skušal uvesti v deželi popolno prohibicijo.

PEŠAVAR, Indija, 27. novembra. Afganistanski vladar Nadir šah je v posebni proklamacijski obrazložitvi svoj program. Rekel je, da bo skušal uveljaviti v deželi popolno prohibicijo, v splošnem se bo pa držal politike svojega predsednika Amanulaha. Ostale točke proklamacije temelje na islamskih postavah, na kateri bo basirala vsa administracija.

Obiljubljen je tudi, da bo ustanovil vojaško šolo in arsenal za izdelovanje modernega orožja.

ATENTAT NA ŠKOFA V CERKVI SV. PETRA

VATICAN CITY, Vatikan, 26. novembra. — Policija neodvisne države Vatikan je danes aretirala švedkinjo Margaret Gudum, ki je skušala zavratno umoriti nadškofa, John Smita, prejšnjega apostolskega vikarja za Švedsko. To je bila prva aretacija v novi državi.

VAŽNA ODLOČITEV SODNIKA V OMAHI

OMAHA, Neb., 28. novembra. — Zvezni sodnik J. W. Woodrough je izjavil včeraj tukaj, da je zavrnil neoporečnih pravic ameriških državljanov dosti bolj važno kot pa "lahko izvedenje" prohibicijske postav. Odločil je namreč, da ne smejo zvezni agenti stopiti v privatne domove brez preiskovalnih povelj.

Sodnik je razveljavil obtožbo proti dvema moškima, ki sta bila obtožena, da sta obratovala žganjekuh. Obtožba je bilo vložena in razveljavljena potem ko so zvezni agenti pričali, da so za duhali kuhanje majše, slišali bobnenje kotla, ter videli del kotla skozi vrata. Agenti so nato vpriporili naval brez preiskovalnega povelja.

Sodnik je zavrnil vse to ter rekel, da morajo imeti agenti posebno preiskovalno povelje, če hočejo vdreti v privatno hišo.

PRVI, KI JE LETOS ZMRZNIL.

73letni George Skribernegg iz bližnje Eibswalda na Avstrijskem je vozil pred nekoliko dnevi na majhnem vozu živila proti domu. Bila je že noč in mož truden. Omstavil je voz na poti, da bi šel sam domov. Zašel je in pade po neki strmini. Tam so ga našli drugega dne zmrižnega.

FORDOVO POVIŠANJE PLAČ ZA 40c

Produkcija se bo morala povečati, in kdor ne bo več produciral, bo brez-pogojno odpušen.

DETROIT, Mich., 28. novembra. Ko je konferiral Henry Ford s Hooverjem v Beli hiši, je obljubil, da delavcem ne bo skrčil plač, pač pa nasprotno — plače jim bo celo povišal.

Časopisje je posvetilo tej Fordovi obljubi veliko pozornost ter objavilo o tem dolge članke in razprave.

Zdaj se je pa izvedelo, da bo Ford zvišal nekaterim svojim delavcem plačo za štirideset centov na dan.

Toda to povišanje se bo završilo pod gotovimi pogoji.

Povišanje bo v prvi vrsti odvisno od večje produktivnosti. Delavec, ne bo več produciral bo takoj odpušen.

Plača bo zvišana le tistim delavcem, katere bodo formani pripočili.

Roko v roki z zvišanjem plač gresta pa tudi intenzivnejše nadzorovanje in spijonaže.

Kdor ne bo pokazal potrebnega navdušenja za delo, se bo moral pridružiti armadi brezposelnih, ki šteje zdaj že 100.000 mož.

To malenkostno povišanje plače ni nič drugega kot propaganda. Nova uvedba je v gotovem oziru podobna uvedbi petdnevnega delovnega tedna.

Tedaj je bilo rečeno, da bodo delavci plačani za šest dni, če bodo mogli v petih dneh toliko producirati kot v šestih.

Začeli so delati kot živina, plačani so pa samo za pet dni.

PREBIVALSTVO DANSE

WASHINGTON, D. C., 28. nov. — Skupno prebivalstvo Danske so cenili s 1. julijem tekočega leta na 3.518.000 ljudi, kar je bosti manj kot pa v istem času prejšnjega leta. Ni znano, zakaj se je število prebivalstva skrčilo.

BOŽJA SLUŽBA PO GRAMOFONU

Berlinski reformirani Židje so se odločili za isto tako drzen kakor zanimiv poskus. V zadnjih letih je uvedla njih versko občina novo liturgijo, ki združuje najlepše muzikalne zaklade židovske tradicije in mojstrska dela nemške glasbene literature. Teh skladb, ki naj bi bile jedro njihove božje službe, je 114 in so tako težke, da zahtevajo pravih umetnikov za izvajanje.

Ker pa teh ni v vsakem kraju dovolj na razpolago in ker bi bila velika škoda, če bi jih morale izvajati malo izveščane moči, se je reformirana občina odločila kratkoma za to, da prenese vse skladbe na gramofonske plašče, ki bi jih dobile potem podružnice za majhen denar. Angažirala je potrebno število umetnikov, vsega skupaj 120 oseb, ki so ustvarili v 17 dneh največjo in najlepšo dosedanjo serijo plošč. Že v prihodnjih dneh bodo nemški reformirani Židje prisostvovali službi božji — po gramofonu.

SPANSKA BO KMALU PLAČALA DOLGOVE

MADRID, Španija, 28. novembra. — Danes je bilo objavljeno, da je sklenil ministrski svet kmalu plačati nazaj ves denar, katerega dolguje angleškim in ameriškim bankam, ki so uveljavile za španjsko vlado kredit.

ANGLIJA NAMERAVA POSREDOVATI

Zaeno z vlado Združenih držav se bo vmešala v kitajsko-ruski spor. — Rusi pravijo, da so v defenzivi.

LONDON, Anglija, 28. novembra. Anglija je pripravljena poseči z drugimi silami vred v rusko-kitajski spor, da miroljubno uravna krizo v Mandžuriji.

Tako je izjavil včeraj v poslanski zbornici minister za zunanje zadeve, Arthur Henderson, v odgovor na tozadevno vprašanje.

Rekel je, da se mora vlada še odločiti, če naj podzame skupno z drugimi silami inicijativo.

Henderson je odgovoril, svojemu predniku Sir Austen Chamberlainu, da se vrši med angleško in ameriško vlado korespondenca glede možnosti skupne akcije v Mandžuriji.

Angleški zunanji urad se je baje danes pečal z nadaljnimi razpravami z Ameriko, da določi, če naj Henderson sam vpripori inicijativo v tej zadevi.

MOSKVA, Rusija, 28. novembra. "Izvestja", oficijelno glasilo sovjetske vlade, pravijo, da so aktivnosti rdeče armade v Mandžuriji povsem defenzivne, ker so Kitajci ponovno napadli Ruse ter vdrlj v rusko ozemlje.

Demoralizirane kitajske čete in beli gardisti so se nato neredno umaknili. Med kitajskimi vojaškimi voditelji vlada panično razpoloženje. Rusko ofenzivo predstavljajo v povsem v napačni luči.

MOSKVA, Rusija, 28. novembra. Zunanji urad sovjetske vlade je danes zanikal poročila, da ima rdeča sovjetska armada navodila za sestati kitajsko iztočno železnico.

ŽENEVA, Švica, 28. novembra. — Woo Kai Seng, trajni kitajski zastopnik pri Ligi narodov, se je oglašil danes pri generalnem tajniku Lige, Sir Eric Drummond.

Pozneje je izjavil, da namerava obvestiti Ligo narodov glede položaja v Mandžuriji. On sicer nima nikakih definitivnih navodil, da bo pa dobil po par dneh polnomoči iz Nankinga, da naprosi za intervencijo Lige narodov.

MOSKVA, Rusija, 28. novembra. Rusko-kitajski konflikt bo najbrž kmalu uravnan.

Vsled izmenjave brzojavk med Mukdenom in Moskvo, ki se je pričela dne 19. novembra, so danes oficijelno objavili, da so sovjetski uradniki sprejeli ponudbe Kitajske.

General Čang Hsue Liang, načelnik mandžurske vlade, je sprejel ruske uvodne pogoje. Pogajanja bodo otvorjena v Habarovsku, da se določijo datum in kraj definitivnih mirovnih pogojanj.

Predpogoj sovjetske vlade za premirje je bil povratek kitajske iztočne železnice v skupno kitajsko-rusko kontrolo ter zopetno sprejetje generalnega upravitelja Embanovna in njegovega pomočnika Eismonta. Kitajci so bili namreč oba pregnali, kakorhitro so se polastili železnice.

Nadaljni ruski pogoj je, da morajo Kitajci takoj oprostiti vse sovjetske državljane, ki so bili ponekod aretirani ter so zaprti v detencijskih taboriščih. Kakorhitro bodo ti predpogoj izpolnjeni, bo sovjetska vlada izpustila vse kitajske državljane, ki so bili aretirani na sovjetskem ozemlju.

ZRAKOPLOVNA NESREČA NA L. I.

Ogromen aeroplan je padel na hišo ter povzročil požar. — Pilot in njegov spremljevalec sta bila le lahko ranjena.

Največji v Združenih državah zgrajeni potniški aeroplan F-32 je padel na neko hišo na Carle Place, L. I., ter pričel goreti, vsled česar se je tudi hiša unela.

Aeroplan je še prej porušil več dimnikov in brzojavnih drogov ter slednjič obtičal na hiši Josepha DeBeaver.

Pilot Boggs iz Hempsteada in mehanik MacDonald sta bila le neznatno poškodovana.

Aeroplan je bil širok 99 in dolg 69 čevljev.

DRUŽINA OKRADENA V SPANJU

EAST ORANGE, 28. novembra. — Tat in vlomilec je odnesel za več kot \$12.000 nakita in gotovega denarja tekom noči, ko je spala vsa družina Camilla Gairoada, na Beverly Road, v East Orange. Mr. Gairoad je sporočil danes zjutraj izgubo policiji, ki pa ne ve, kje naj išče zločinca, ker ni pustil nikakega sledu.

OBTOŽEN TREH UMOROV

Joseph La Luca, star 55 let, se je moral zagovarjati pred sodnikom in poroto v sodišču Bronx okraja proti obdolžitvi, da se je udeležil umora Johna Polzello, Mihaela Polzello in Josepha Polzello, lastnikov neke restavracije na iztočni 13. cesti. La Luca je bil uslužen v restavrantu več let. Državni pravdnik bo skušal dokazati, da se je hotel obtoženi osvetiti, ker je bil odpuščen iz službe in da je s par tovariši zavratno napadel Polzello in njegova brata ter jih ustrelili.

NAGRADA ZA UBOJ BANDITA

Policist John Rooney, ki je v pondeljek ponudi ubil nekoga neznanega bandita tekom dvoboja z revolverji bo še naprej opravljal službo kot tekom zadnjih dva in dvalet let, a dobil bo plačo, ki bo znašala tisoč dolarjev več kot pa je njegova dosedanja plača. Na ta poseben način je komisar Whalen odklonil Rooneya.

POLJSKA RAZKRILA TIHOTAPSKO ZAROTO

VILNA, Poljska, 28. novembra. Tukaj so razkrile oblasti velik "ring", ki se je pečal z tihotapstvom svile, dragih kožuhov in sadja na Poljsko, preko Latvije. Zakladnica je imela že dosedaj izgube, katere cenijo na milijon dolarjev. Pomožni ravnatelj vilnskega carinskega rada je bil aretiran, ker se domneva, da je prikrival tihotapstva v deželo.

MOŽ NOČE PLAČATI LADY HEATH

LONDON, Anglija, 28. novembra. Sir James Heath ki je odklonil vsako odgovornost za dolgove, katere bi napravila Lady Heath, znana angleška letalka, je danes nastopil proti tirjati neke londonske življe, ki bi rada dobila denar za obleko, katero je napravila njegovi ženi.

HOFFMANN ZASLIŠAN KOT PRIČA

Obtoženec je poudarjal, da ni nikdar ščoval k obroženi vstaji. — Štrajkarjem je vedno prigovarjal, naj ne kršijo postav.

MARION, N. C., 27. novembra. — Včeraj je nastopil obtoženec Alfred Hoffmann, organizator Textile Workes kot priča v svoji lastni zadevi.

Zelo odločno je zanikal obdolžitve, da je ščoval štrajkarje k obroženi vstaji.

On je bil drugi obtoženec, ki je nastopil kot priča v procesu radi kalitve miru in radi upora proti državni oblasti.

Glede njegovega značaja sta pričali prej dve prič.

Hoffmann je star devetindvajset let ter je odločno zanikal, da je bil popoldne dne 30. avgusta navzoč, ko so se štrajkarji pripravili s šerifom Adkinsom.

Na vprašanje zagovornika, če je kdaj zagovarjal uporabe sile, je odvrnil Hoffmann da ni tega nikdar storil, pač pa je ljudem svetoval, naj se drže določb postav. Sam je prosil šerifa, če mu dovoli stopiti na govorniški oder ter pomiriti štrajkarje.

Po kratkem direktnem zaslišanju je sledilo precej obširno križno zaslišanje drž. pravdnika.

79 KRŠILCEV SUHASKE POSTAVE ARETIRANIH

JEFFERSON CITY, Mo., 28. nov. Tekom zadnjih par dni so aretirali tukaj devetinsedemdeset oseb radi kršenja prohibicijske postav. Tukajšnje jetnišnice so prenapolnjene.

Aretacije so se završile v Jefferson City, kjer je sedež krajevne vlade, v Columbia, kjer se nahaja vseučilišče ter v Sedaliji. Pogona se je udeležilo več kot dvajset prohibicijskih agentov.

DELAVSKA VLADA STREMI PO MIRU

Angleški ministrski predsednik Ramsay MacDonald je zopet izjavil, da stremi sedanja delavska vlada po miru.

LONDON, Anglija, 28. novembra. Angleški ministrski predsednik Ramsay MacDonald se je včeraj zopet poslužil prilike, da poudari svoje stremeljenje po miru.

To se je zgodilo pri sprejemu angleških pacifistov, ki so organizirani pod avspiciji narodnega sveta za preprečenje vojne.

Prejšnjemu amerškemu državnemu tajniku Kelloggu je bil priprtjen svečan sprejem, in MacDonald je pri tem poudarjal, da bo Anglija storila vse, kar je v njeni moči, da doseže popoln sporazum na mornariški konferenci petih bellesil.

MacDonald je rekel med drugim tudi naslednje:

— Združenim državam se ni treba bati, da bi šle predalec. Mi se pa tudi ne bojimo. Premagati moramo še dosti težkoč, a se ne bomo ustrašili problemov, ki se bodo pojavili na konferenci. Če se bo izkazalo, da je kaka pot nemogoča bomo poiskali druge poti. Nič nas pa ne bo motilo pri dosegu skupnega cilja.

ENAJSTA OBLETNICA ZDRUŽENE JUGOSLAVIJE.

Jugoslovanski Sokol v New Yorku bo proslavil v nedeljo dne 1. decembra v Harley House, 413 W. 46. St. 11. obletnico združenja Jugoslavije. Proslava se prične ob treh popoldne. Nastopilo bo več govornikov, ki bodo opisali dosedanji razvoj in bodočnost naše domovine. Na programu je tudi ples. Vstopnina brezplačna.

Naročite se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

DENARNA NAKAZILA

Za Vaše ravnanje naznanjamo, da izvršujemo nakazila v dinarjih in lirah po sledečem ceniku:

v Jugoslavijo		v Italijo	
Din.	500	Lir	100
	\$ 9.50		\$ 6.75
	1,000		200
	\$ 18.40		\$ 11.90
	2,500		500
	\$ 45.75		\$ 16.80
	5,000		1000
	\$ 90.50		\$ 27.40
	10,000		\$ 54.20
	\$ 180.00		

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma v našim vsesom v starem kraju v stonu snižati pristojbino na taka izplačila od 3% na 2%.

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30.— 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedena, bodite v dinarjih lirah ali dolarjih dovoljujemo se boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nam sporazumete glede načina nakazila.

IZPLAČILA PO POŠTI SO REDNO IZVRŠENA V DVEH DO TRES TEDNIB

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTERS PRISTOJNO 75c.

SAKSER STATE BANK

60 COETLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.
Telefonski Bolelog 0589

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays, and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejše bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

HOOVER IN DELAVSTVO

Hoover sprejema v Beli hiši zastopnike ameriškega poljedeljstva, ameriške industrije, železnice, delavstva itd.

Z njimi sklepa nekake dogovore, kojih cilj naj bi bil povečati uspešnost industrije ter utrditi v ljudeh vero, da je dežela na dobrem finančnem in gospodarskem stališču ter da niso imeli zadnji polomi na Wall Streetu nobenega vpliva na splošni položaj.

Kot zastopniki delavstva so se oglasili v Beli hiši William Green, John P. Lewis, William Hutcheson, Matthew Woll ter John Frey in so v imenu izvršilnega odbora Ameriške Delavske Federacije sklenili s Hooverjem nekak dogovor.

Kot smo že poročali na prvi strani našega lista, je ta "dogovor" odločno obsodil A. J. Muste kot predsednik konference za napredno delavsko akcijo.

Muste je Greena enostavno imenoval izdajalca ter mu očital, da ni s predsednikom razpravljaj v soglasju z željami ameriškega delavstva.

Nadalje je zelo razveseljivo dejstvo, da z Greenovim govornim niso zadovoljni razni konservativni člani Ameriške Delavske Federacije in da ga bodo organizirani delavci v kratkem odločno zavrnili.

Zadnje dni je dobil Green od vseh strani toliko očitkov, da je naprosil za drugo konferenco s predsednikom Hooverjem.

Hooverju se je namreč posrečilo speljati delavske voditelje na led.

S pretresljivimi besedami jim je risal položaj z najbolj črnimi barvami.

Rekel je, da bo v Ameriki več milijonov brezposelnih, če se takoj nekaj ne ukrene, kajti industrije nameravajo znatno skrajšati svojo produkcijo.

To bi se dalo le na ta način preprečiti, če predstavniki Ameriške Delavske Federacije obljubijo, da ne bo delavstvo zahtevalo višjih plač.

In zastopniki delavci so obljubili vse, kar je Hoover zahteval.

V zameno pa niso dobili ničesar.

Šele sedaj so se toliko zdramili, da hočejo izsiliti iz Hooverja obljubo, da kapitalisti ne bodo odpustili delavcev, da se cena živila in nujnim življenjskim potrebščinam ne bo zvišala in zahtevajo tudi zavarovanje proti nezaposlenosti. Toda po toči zvoniti je prepozno.

Sicer so pa tudi njihove zahteve neizpolnjive.

Predsednik Hoover jih ne more izpolniti.

Če bi jih hotel izpolniti, bi moral biti diktator, kar pa zaenkrat še ni.

MARŠAL FOCH O ČEHOSLOVAŠKI

Raymond Reconly je izdal "Spominne maršala Focha", ki jih je napisal pod osebno redakcijo pokojnega velikega vojskovodje.

Posebno zanimivo je zadnje poglavje te knjige, v katerem izreka maršal svojo sodbo o Čehoslovaški in o čehoslovaškem narodu.

"Pred par leti", pravi Foch, "sem se na povratku iz Poljske ustavil na Čehoslovaškem. Trdno verujem v bodočnost in razvoj te države. Češka rasa obstoja, to je dejstvo, o katerem se ne da več dvomiti in ki ga ni moč utajiti. Da ni po tolikih stoletjih zatiranja in robovanja propadla, je dokaz, da ni smela umreti. S tem je pokazala svojo moč in svojo življenjsko sposobnost.

Čehi so ne glede na svoje prirodne sposobnosti znali najti odlične voditelje: Masařka, Beneša,

Vrhu tega so bili še tako pametni, da so jih od zaključka vojne, to je že skoraj 10 let, pustili stalno na krmilu. To že nekaj zaleže. Narod ki je sposoben za tako disciplino, lahko z gotovostjo računa z veliko bočnostjo.

Sicer pa itak veste, kako delavni, pošteno, čestiti, inteligentni in marljivo so in kako siljano napredujejo v trgovini in industriji.

Često slišimo trditve, da nimajo vojaškega talenta. To je nesmisel. Umik čeških legionov v Sibiriji je z vojaškega stališča slajno delo. Pokazali so svojo vztrajnost, svojo disciplino in svoje junaštvo.

Ne smemo pozabiti, da so ta narod oropali njegovega plemstva. Sedaj si ta narod ustvarja druga plemstvo. Njihova vojska ni slaba. Opreni so napram Madžarom in to je prav..."

resnična kaja!

**nobenega kompromisa
z dobroto!...
mešanica v Camel je**

Camels so napravljene za one, ki vedo ter iščejo užitek dobre kaje, in ti kadilci naj bodo zagotovljeni, da bo vedno vzdržana resnična kakovost Camel.

Camels so začeli izdelovati in jih izdelujejo za dosego užitka v kaji. Najbolj dovršena mešanica, ki jo znajo napraviti največji izvedenci, je tajnost teh resnično čudovitih cigaret! Poslužujejo se najbolj modernih in dovršenih procesov, da spravijo to veliko cigareto do dovršenosti! Izbira vsega Domačega tobaka za zadovoljiv okus, najredkejšega Turškega za dodatno izrazitost! Oni kadilci, ki vedo, dajejo Camels ogromno prednost, ker cenijo pomirjujočo milobo izbranega tobaka, dovršenega.

ko spoznajo razliko, se zatečejo h Camels

© 1929, R. J. Reynolds Tobacco Company, Winston-Salem, N. C.

Dopisi.

Barberton, Ohio.

Kakor je že znano, je v tukajšnji naselbini 23. novembra priredil koncert naš rojak in umetnik g. Svetozar Banovec. Udeležba je bila velika in lahko se trdi, da so navzoči imeli popolen užitek. Kateri ni posetil omenjenega koncerta, je zamudil nekaj, kar se ne dogaja vsaki dan in ob vsaki priliki.

Slovenci imamo eno stvar, s katero se lahko ponašamo med drugorodci. To je naša pesem in naši umetniki, kateri nam s prekrasno slovensko pesmijo štrijo našo kulturo in našo zavednost.

Majhni smo Slovenci po narodnosti. Toda naš duh je velik in je tudi upati, da ne bo tako kmalu usahnil, kakor si misli širokoustni Mussolini.

Zavedamo se svoje dolžnosti v tujini. To pokazujemo naša društva, naše prireditve, naši umetniki in družabno življenje. Toda pred vsem ima naša mila pesem prvenstvo, s katerim nas vzpodbuja in oživlja v narodnem duhu, da ne smemo pozabiti, kaj da smo.

Naše pesmi se čujejo vsepovsod, koder je naš narod raztresen. Peli smo, ko smo bili še otroci, šolarji in pastirji. Ko smo dorasli, nas je pesem vedno napravila dobre volje. Toda pesmi, katere donijo iz grla našega umetnika, so vse kaj drugega, kot so bile naše otročje pesmi.

G. Banovec, kateri je že imel koncerte po nekaterih drugih naselbinah in žel vsepovsod pohvalo in odobravanje, si je osvojil srca vseh navzočih.

G. Banovec pozna svoj narod in svoje drage, pozna trpljenje, tugo in željo svojega naroda, zato mu zapoje z dušo.

Tako je moje mnenje glede omenjenega koncerta. Upam, da nas bo umetnik še enkrat posetil, predno odrine sepel v staro domovino. Ko sem čula pesmi, katere je proslavjal g. Banovec, sem se spomnila na otroška leta, katere sama prebala v rojstni domovini; na svojo ljubljeno mamlico in druge svoje, na rodno zemljo. Na vse to so bile obrnjene moje misli in sem si

želela: daj Bog, da bi še vse to enkrat videla.

Omeniti hočem nekoliko glede tragedije, katere se je završila v naši naselbini. Morda bode kateri drugi že poročal pred menoj, zato ne bom na široko razpravljala o žalostnem slučaju.

Tukajšnji rojak Joe Škraba je ustrelil svojo ženo, katere je bila takoj mrtva. Po strašnem cinu je pognal še sebi kroglo v glavo. Na krik in trepet petero otrok so privreli sosede skupaj, nato policija in ambulanca. Trupla obeh so bila v naglici prepeljana v mestno bolnišnico. Za nesrečno ženo ni bilo več pomoči, ker je bila že mrtva. On je pa do danes 25. novembra še pri življenju.

Kakor se čuje, je bil v nekaki duševni zmedenosti, nekaj si je predstavljaj in tisto stvar kar naprej tiral brez vsakega povoda. Zatorej je tragičen slučaj tembolj žalosten, ker bi se bil morda preprečil, da se je naznanilo čudaškega moža in ga imelo pod nadzorstvom.

Seveda je pa taka navada, da se drugi noče vtikati v zakonske prepire. Nesrečna žena ni najbrž niti malo slutila, kako strašna smrt jo čaka. Kajti, ko bi bila vedela, ne bi bila šla k njemu v sobo, kamor bi je pozval, zaklenil vrata in nato napravil strašno dejanje.

Žalostni slučaj kateri je pretrpel vso javnost v tukajšnjem mestu, se je dogodil 21. novembra malo pred pol dne.

Joe Škraba je bil vdovec. Prva žena mu je umrla pred dvema leti ter pustila petero otrok. Nekako pred osmimi meseci se je v drugič poročil z vdovo brez otrok. Druga žena je pokazala in imela ljubezen do otrok ter jih ljubila kot svoje lastne.

Kakor sem jaz čula in kolikor mi je znana cela zadeva, je vsega kriv sam rojak Škraba. Dejanje je storil v hipni duševni zmedenosti. Pokojnica je spadala k dr. Sv. Martina, J. S. K. J. Pogreb se je vršil civilno. K večnemu počitku smo jo položili 23. novembra.

Jennie Troha.

Obupanec v skednju.

V nekem skednju v bližini hiš na Cesti v Mestni log so našli ljudje mladega človeka, zaritega v steljo in slamo. Da so ga izsledili, je bilo povod njegovo obupno stokanje. Čim so prišli do njega, so ugotovili, da puhti od njega duh po lizolu. Neznavec je bil že skoro nezavesten. Ljudje so hitro obvestili stražnico, odkoder so telefonirali po rešilni avto, s katerim so obupanca odpeljali v bolnico. Bil je to 26-letni brezposelni železostругar Pavel K., doma iz Lok pri Zidanem mostu. Fanta, ki je prišel šele nedavno od vojakov, je silila k obupnemu dejanju beda.

Izpovedal je pozneje, ko so ga v bolnici spravili zopet k sebi in mu izprali želodec, da je povsod sprševal za delom, ki ga pa ni našel.

Poskusen unor pri Celju.

9. novembra se je zgledil na celjski policiji 35-letni brezposelni mersarski pomočnik Dominik Koser, brez stalnega bivališča, in se sam oavdil, da je hotel na cesti blizu Žalca umoriti svojo zaročenko, 26. letno Angelo Mirnjkovo, kmečko dekletko iz Železnega v velikopreški občini. Dekle, s katerim je imel že dolgo časa ljubezensko razmerje in s katerim se je hotel v najkrajšem času poročiti, ga je baže v zadnjem času zayračalo in je začelo razmerje z nekim drugim mlajšim moškim. 9. novembra dopoldne, ko se je Mirnikova podala v Celje, jo je ljubosumni ženin počakal na cesti in jo vpričil njenega spremnjevalca zabodel z nožem večkrat v hrbet in prsa. Nato je odšel v Celje in se sam prijavil policiji.

Koser ni mogel povedati, kolikokrat se in kam je zabodel svojo nezvesto ljubico. Dekle se tekoma dneva še ni zgledalo v celjski bolnici in so poškodebe najbrže lažjega značaja. Koser je bil izroččen sodišču.

Fobegel kaznjeneč.

Iz kaznilnice v Stari Gradski je pred kratkim pobegnil 35-letni Alojzij Šotlar, doma iz Radeč pri Zidanem mostu, ki bi imel odnehati 3-letno kazen.

Smrt nedolžne žrtve fantovskega pretepa.

Hud fantovski spopad je bil v Šmartnem pri Litiji. Najbolj potolčen je izšel iz boja Knafljčev uslužbenec 34-letni Janez Benegalija, ki se pa isti večer fantovskega sestanka v Šmartnem sploh ni udeležil. Benegalija se je vračal iz Litije, sredi pota pa ga je zajel fantovski vrvež; poravnali so med seboj neki račun še iz gostilne. Janez pa je zašel tisti hip — tako izpovedujejo zdaj nekatere priče — v sredino razburjenega klopiča ponočnjakarjev. Nekdo ga je udaril v domnevi, da je izmed nasprotnikov, s kolcem po glavi. Nesrečni Benegalija se je zgrudil brez glasu na tla.

Onesvečenega so zavlekli nato do najbližje shrambe, kjer so ga položili v žaganje, misleč, da ga bo nočni hlad že sam zopet osvestil. Krvava sled pa je mimoidoče opozorila drugo jutro na nesrečnika, ki je ležal vso noč — s prebito lobanjo. Benegalija se več časa ni zavedel iz omedlevice. Niti skrbna zdravniška pomoč mu ni mogla pomoči k okrevanju.

Zdravniški izvid je ugotovil, da bi tudi v primeru okrevanja zaradi hudega možganskega pretresljanja na eno stran popolnoma ohromel. Ko se je bližala Janezu smrtna ura, so se zbrali ob postelji njegovi prijatelji. Ganljivo je bilo slovo vseh navzočih od drugega Janeza, ki je bil že v zadnjih zdihljajih... Novica o tragični smrti je odjeknila turobno po vsej okolici.

Pokojni Janez je bil najboljši tovariš svojim sodelavcem pri sedanjem gospodarju v Knafljčevi usnjarni, na najboljšem glasu pa je bil tudi med predilničarji, kjer je bil uslužben prejšnja leta. Z nedavno smrtjo Benegalija pa je posebno hudo prizadeta njegova mati, ki ji je bil sin zvesta opora na stara leta.

ADVERTISE

in "GLAS NARODA"

Peter Zgaga

Včeraj je bil Zahvalni dan. Danes je marsikdo hvaležen, da je minil.

Procentualno so delali največje dobičke butlegarji.

Ta sloj ameriškega prebivalstva, ki se je v zadnjih desetih letih strahovito pomnožil, ima vedno dovolj vzroka za hvaležnost in zahvalo.

Predvsem je hvaležen Antisalonski Ligi, kateri se je z neumornim prizadevanjem posrečilo uveljaviti v Ameriki prohibicijo.

Dasi živimo v dvajsetem stoletju ter se baje bližajo moderne iznajdbe višku svojega razvoja ter slavi moderna znanost praznik uspehov in odkritij na vseh poljih, je navzlic temu babjevernost še precej razvita in vkoreninjena med nami.

Nekateri bolniki se bolj zanašajo na čudeže kot na zdravnike. Prerokovanje iz kart je splošno v navadi. Po Downtownu rojaki "gonijo mizico" in uganjajo razne druge copernije.

Iz ljudske lahkovernosti se pa da najlažje kovati denar. To nekateri prav dobro vedo ter se tega s pridom poslužujejo.

Pojavljajo se "čarovnice", "egipčanske vedeževalke" in sam ne vem, s kakšnimi imeni se še nazivajo ter žanjejo, da je veselje.

V Downtownu živi rojak, ki ima lepo mlado, razposajeno ženo.

In rojaku se je zdela, da se žena zadnje čase nekam čudno obnaša napram njemu.

In kaj je storil? K vedeževalki je šel v petnajsto cesto ter jo vprašal za svet in prošil za pomoč.

Vedežalka mu je rekla, naj naslednjega dne zopet pride in naj prinese ženini robec ter računala za svojo "avdicenco" dva dolarja.

Prinesel ji je robec in zopet plačal dva dolarja. Nato mu je ukazala še trikrat priti, zdaj s to, zdaj z ono stvarjo in z dvema dolarjema, seveda.

In ko ji je znosil deset dolarjev, mu je vedeževalka zaupala veliko skrivnost:

— Vasa žena vas ne ljubi več. To razodete ga je precej potrilo, obenem je pa tudi potrdilo njegov sum in njegove slutnje.

— Ti, — je rekel zvečer ženi, resno in dostojanstveno — zdaj pa že vem, kaj je s teboj.

Ona ga je najprej začudeno pogledala, nato se je pa zvonko zasmejala.

— Kdo ti je pa povedal, kaj je z menoj?

— Vedeževalka mi je povedala, — je rekel resno in važno.

— Kaj ti je povedala?

— Rekla mi je, da me nimaš več rada.

— Tako ti je rekla? Koliko si ji pa plačal, da ti je to povedala?

— Deset dolarjev sem ji dal.

— Deset dolarjev? — se je začudila. — Vidiš, kako si neumen, kako nepotrebno mečeš denar v stran.

— Zakaj nepotrebno? Že vsaj vem, pri čem sem.

— Kar mene bi bil vprašal, — je zagostolela — pa bi ti zastoj povedala, da te nimam več rada.

Modrijan je vzkliknil:

— Svet je postal strašno egoističen. Vsi ljudje mislijo samo nase, na nič drugega kot samo nase. Name nihče ne misli. Edinolež jaz moram misliti nase.

Sladka ženica je rekla zvečer svojemu možu:

— Jutri je tvoj rojstni dan. Kaj naj ti kupim za to slovesno priložnost?

— Ah, nič ni potreba — se je izgovarjal mož.

— O, seveda je potreba. Na vsak način ti moram kupiti kak lep dar.

— No, če že moraš, pa kupi. Toda ne za več kot za pet dolarjev.

— Zakaj pa ne za več kot za pet dolarjev?

— Zato, ker imam samo pet dolarjev in niti centa več — je odvrnil mož in položil na mizo zadnji petak.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

LEGENDA

Ko je sv. Peter hodil po svetu, je bil dober clovek, tako dober, da je menda prekosil sv. Miklavža, ki je dobrota nad dobrotami. Poučeval ga je sam Zveličar božji, ki je hodil z njim križem sveta, mu kazal nadloge in ga utrjeval v dobrih delih. Sv. Petru se je tajalo srce, ko je videl gorje in nesrečo na zemlji; z radodarnimi rokami je sopal okrog sebe dobroto božjo, pa ni nikoli znal in tudi pomislil ni, ali jo deli po zaslužju ali pa ga vara hinavščina. In je okusil marsikatero bridko, a si ni znal prav nič pomagati, ker mu je bilo srce tako strašno usmiljeno.

In Zveličar ga je privedel v naše kraje in se je bližal naravnost naši vasi. Jesen je bila in v visokih vejah so se poredno nasmihaile rumene hruške in rdeča jabolka, da je bilo pri srcu mlo pastirčka, sedečemu kraj vasi na hribočku in zročemu na sladko bogastvo, ki se je svetilo po vaških vrtovih. O, Jurček je bil sladkosnedec, najrajši je zobjal maslene hruške in jabolka in se mar mu ni bilo, če jih je ukradel. saj so bila sladka vendarle. Razjčkal se je zdaj, ko je videl zrelo sadje in se ni mogel splaziti na vrt, ker je moral pasti pet krav, ki bi se gotovo izgubile, če bi jih pustil same. Zate pa je bridko jokal, da se je naposled samemu sebi smilil.

Pod hribočkom gresta Kristus in sv. Peter. Za hip postaneta in se ozreta na jokajočega pastirčka. Sv. Petru se zgane srce, ko vidi bridke solze. — "Joj, kako je pobit nesrečen!" pravi. "Hudo se mu je moralo dogoditi, da tako strašno joče. Smilil se mi rad v zvezi nase njegovo bolelost. Daj! Učenik, izpolni mi željo!"

Kristus se nasmehe in mu priklina. Sv. Peter gre na grič in stopi pred pastirčka. — "Ne joči, de- te," mu reče prijazno. "Glej, nase sem vzel tvojo bolelost in ne bo ti več hudo. Daj, povej mi, zakaj jočeš?"

"Oh, rad bi v vas," tarna Jurček. "Za ves svet bi rad v vas — oh, samo za pol urice. Pa ni nikogar, da bi popazil na živino." "Pa popazim jaz," se ponudi sv. Peter. "Kar brez skrbi idi v vas in se vrni, ko vse opraviš." Jurček se na vse grlo zasmeje in se enkrat pogleda na jabolka, ki so krasno žarela med temnim listjem. Palico da neznanemu, prijaznemu možu in zdervi po griču in hiti naravnost proti vrtovom. Sv. Peter prime za palico, sede na skalo in skrbno gleda na živino, ki se pase po obronku. Kristus stoji pod gričem in se dobrovoljno smehljaja. Samo z roko je mahnil in glej — sv. Peter se je mahoma spremenil v Jurčka in nihče ni mogel uganiti, da je to sv. Peter, ki pase Jurčkove krave, hm, pase nekaj boljše nego Jurček sam.

No, Jurček je že pridiral do Kireževga vrta. Splazil se je skozi živo mejo pa je potresel vitko hruško, da so se maslenke, kakor toča usule po tleh. Vse žepce si je zalil z njimi, a še mu ni bilo zadosti. Potresel je tudi jabolano, a ker ni mogel jabolk nikamor spraviti, jih je znosil za mejo v jamo, ki jo je sproti zasplal z listjem. Že je bil trdno prepričan, da je delo dobro opravil, kar ga z dvorišča zapazi sam Kirež. Strahovito se je kmet razkačil, ko je zagledal tatu na vrtu. Pograbil je palico in zdrevel za Jurčkom, ki ga je bil še v pravem času zapazil in pobegnul. Bežal je do griča, a je krenil mimo in naravnost v goščavo, kjer se je varno potuhnil.

Kirež je prisopihal do griča in je zagledal na vrhu sv. Petra v Jurčkovi podobi. Zarobantil je, da se je zablskalo, in se zaprašil po griču. Divje pa pograbil sv. Petra in ga nesumljeno mikastil s palico. Sv. Petra je bolelo in je na vso moč zatrejal, da ga kmet po krivem bije. To pa je Kireža še huje razjezilo — železno roko je pograbil sv. Petra za vrat in ga vtekel naravnost v va-

ško temnico, da ga sodnik obsodi po resnici in pravici. Pa ga je sodnik zares obsodil v ječo za dan in noč.

V ječi se je sv. Peter bridko kesal, da se je bil usmili malopridnega Jurčka, ki se mu zdaj na tihem pač smeje in strže debel korenček. — Sram ga je bilo pred samim seboj in trino je sklenil, da ne bo nikoli več dober, seveda, če mu le nesrečno srce ne bo več nagajalo. A sv. Peter dobrega srca se je pa sv. Peter vendarle bal. Zato je drugi dan prav skesano stopil pred Kristusa, ki se mu je dobrovoljno nasmehnul in ga spet spremenil v sv. Petra.

"Učenik," mu je rekel ves potrt, "dosti mi je vsega zlega. Daj, da se vrneva spet v nebesa. Srce imam preveč usmiljeno pa ne morem razlikovati resnice od hinavščine. In glej — zdaj me je celo siromasen paglavec zvodil za nos. Hudo je to, učenik. Usmili se in pojdiva odtod."

"Pa bodi," je dejal Zveličar. Z neba se je spustil zlat oblaček, ovil se je Kristusovih in Petrovih nog in se z njima kakor misel dvignil v višave. Ob vrhovih snežnikov se je še enkrat rahlo zazibal, se zasvetil in izginil v nebo. In od tistega dne se ni sv. Peter nikoli več vrnil na našo zagorsko zemljo. Pastirček Jurček je hodil tri dni k jami kraj Kireževga vrta in si tlačil ukradena jabolka v žepce. Dobro se je gostil vse tiste dni in je menda vse življenje ostal malopridnež. Ne vem, ali je vedel, da je bil sam sv. Peter oni mož, ki je zaradi njega presedel noč in dan v ječi. Resnično ne vem, kakor ni vedel Dolenčev stari oče, ki mi je pripovedoval to povest. Dolenčev stari oče jo je slišal od Kireža zamega, pa ga je pozabil vprašati o tem. Zato pa tega nihče ne ve in tudi vi ne boste zvedeli, pa da ste še tako radovedni in si še toliko prizadevate.

12 LJUDI POD ZAKRISTILJO

V cerkvi sv. Marije v Castelli pri Vidmu se delavci pred nekaj dnevi odkrili trupla dvanajsterih oseb, ki so očitno že več let ležale v kleti pod zakristijo. Agnoscirali so jih in ugotovili, da gre za osem žensk, dva moška in dva otroka. Ženske so bile, kolikor je mogoče dognati, stare 13 do 50 let. Trupla so bila v zabojih in zavita v pol-ojnen papir, samo trupelci otrok sta bili oviti z lepenko. Na zavojih so bili rdeči in beli križi. Podoba je, da so bili mrlič položeni v zaboje popolnoma oblečeni, kajti dve ženski trupli sta imela na sebi prekrasne obleke. Oblast je odredila strogo preiskavo, ker kažejo vsa znamenja, da so bile vse te osebe žrtve zločina, ki je čudom ostal prikrit do današnjega dne.

RAD BI IZVEDEL za naslov FRANK KOBE, doma iz vasi Težka voda pri Novem mestu. Nahaja se v Združenih državah že nad 30 let in bival je v državi Penna. Kdor kaj ve o njem, naj mi poroča, ali naj se sam javi — Joe Berkopec, Box 424, Kirkland Lake, Ont., Canada. (2x 29&0)

RADA BI IZVEDELA kje se nahaja ADOLF MIHELICH, doma iz Trave, št. 90 pri Laškem potoku. Sporočila bi mu rada o njegovem sinu, ki se nahaja v Canadi. Kdor ve za njegov naslov naj mi ga poroča, ali naj se pa sam javi. — Mrs. M. Stefančić, 12714 Kiston Ave., West Park, O. (2x 37&29)

Slov. - Amerikanski KOLEDAR za leto 1930 JE IZŠEL

V petek in soboto ga bomo odposlali onim, ki so ga že naročili. Uprava "Glas Naroda"

Solčne pege povzročajo elementarne katastrofe.

Solnce je nebesno telo in kot tako središče sistema nebesnih teles, znanega pod imenom solčni sistem. Temu sistemu pripada gotovo številno nebesnih teles, ki so v zvezi s solncem, ki vpliva nanje in usmerja njihovo pot po neskončnem vesmiru in sicer tako, da se gibljejo nebesna telesa, pripadajoča solnčnemu sistemu, okrog solca kot žarišča v zaključeni ali nezaključeni elipsah. Koliko je nebesnih teles v solnčnem sistemu, ne vemo točno. Okrog solca se suče osem znanih nebesnih teles, planetov. Razdejeni so na znotraj Merkur, Venera, Zemlja, Mars, na zunaj pa Jupiter, Saturn, Uran in Neptun. V novejšem času govore zvezdoslovci o devetem in celo o desetem zunanjem planetu. Poleg planetov se sučejo okrog solca številni asteroidi in kometi. K solnčnemu sistemu spadajo tudi meteorji, lune in trabant, ki se sučejo okrog nekaterih planetov.

Vsako telo na zemlji in v svetu-ju ima gotovo silo, ki jo imenujemo privlačnost ali gravitacija. S to silo vpliva na druga nebesna telesa, ki jih vleče nase ali jih pa drži na gotovi razdalji od sebe i usmerja njihovo gibanje. Take privlačuje zemlja vse predmete na svoji površini. V zrak vržen kamen ali izstreljena krogla pade nazaj. Naša zemlja se suče okrog svoje osi in s tem nastane centrifugalna sila, ki skuša spraviti vsako telo čim dalje od središča ali od rotacijske osi. Ta sila, ki je odvisna od tvarine, hitrosti in oddaljenosti od rotacijske osi, bi vrgla v vesmir vse ljudi prav tako, kakor vse predmete na površini zemlje in razmetala bi tudi zemljo samo, da ni gravitacijske sile, ki je večja od centrifugalne. Gravitacijska sila ne deluje samo na površini zemlje, marveč tudi daleč v svetojnem prostoru. Ona drži tudi atmosfero okrog zemlje in luno. Gravitacijska sila vpliva tudi na druga nebesna telesa in jih potegne nase v obliki meteorjev. Gravitacijska sila, ki jo je odkril Isaac Newton je tem večja, čim večje je telo, a čim večja je sila, tem večja je razdalja, na katero učinkuje. Gravitacijska sila nebesnih teles sega več milijonov kilometrov daleč. Dve nebesni teli vplivata medsebojno nase potom gravitacijske sile. Tako privlačuje solnce zemljo, ta pa takorekoč solnce. Če pomislimo, da usmerja naša zemlja pot lune in da bi napolnilo okoli 50 lun prostora, ki ga zavzema naša zemlja, vidimo, da je gravitacijska sila naše zemlje ogromna. Obseg solca je nad 1.300.000 krat večji od obsega naše zemlje. Iz tega je razvidno, kako ogromna mora biti gravitacijska sila solca in kako velik vpliv ima na našo zemljo.

Solnce pa ne vpliva na našo zemljo samo potom gravitacijske sile, marveč tudi s svetlobo in toploto, od katere je odvisno vse življenje na zemlji. Češki učenjak prof. Zonger je ugotovil, da odgovarjajo

gravitacijski zakoni, ki jih je postavil Newton, zakonom električne sile, kar se tiče vplivanja na daljavo in zato je smatral solnce za ogromen rezervoar elektrike. Solnce je pa podvrženo izpremembam prav tako, kakor naša zemlja in druga nebesna telesa. Omenjeni češki učenjak trdi, da ima vsaka izprememba na solncu za posledico izpremembo električne sile in zato ni mogoče, da bi ostala kakršnakoli izprememba na solncu brez posledice na naši zemlji. Če opazujemo solnce, vidimo, da se pojavljajo na njegovi površini svetle tvorbe na temnejšem ozadju, kar je dokaz, da obdaja solnce kozmične megle. Poleg tega se pojavljajo na solncu tudi strahovite erupcije in pege.

Prvi je opazoval solčno pego Jan Kepler iz daljnogledom, ki ga je bil napravil sam. Solčno pego je pa zamenjal z Merkurjem. Pravilna solčna pega je okrogla ali podolgovata, jedro obdaja svetlosiv rob in zdi se temno, ker so ostali deli solca zelo blesteči. Solčne pege se pogosto pojavijo v skupinah. Oblika peg se menja po času trajanja, ki znaša nekaj ur ali pa tudi več mesecev. Najdaljša doba trajanja solčnih peg je znašala doslej poldrugo leto. Oblika solčnih peg se izpreminja pa kraju na solčni obli in sicer tako, da so pege blizu sredine solčnega kolobarja okrogle, ob robu imajo pa obliko elipse. Italijanski astronom Secchi je bil prepričan, da so solčne pege posledica erupcije plinov iz notranjosti solca.

Velikost solčnih peg je različna in mnoge pege merijo v premeru več tisoč kilometrov. Leta 1858 se je pojavila na solncu pega, katere premer je znašal 270.000 km. Leta 1872 sta se pojavila na solncu dve pegi, ki sta imeli 40kratno površino naše zemlje. Temna barva solčnih peg izvira od kondenziranih hlapov raznih kovin, ki dežujejo po erupciji na solčno površino prav tako, kakor na našo zemljo dež iz oblakov. Tudi število solčnih peg se izpreminja. Enkrat jih je najmanj, potem se pa začne množiti in dosežejo maksimum, na kar se njih število zopet krči. Od maxima do minima solčnih peg mine okoli 11 let, toda ta doba lahko znaša tudi 16 let. To periodičnost je odkril zvezdoslovec Schwabe l. 1843. Maximum solčnih peg povzroča izpremembe tudi v atmosferi in skorji naše zemlje. Zato se pojavljajo v času največjega števila solčnih peg na zemlji razne elementarne katastrofe, kakor strahoviti nalivi, toča, nevihte, potresi, viharji, izbruhi ognjenikov itd. L. 1890, ko se je pojavilo na solncu mnogo peg, so nastale strahovite poplave v Nemčiji in na Češkem. Leta 1882, ko je bilo tudi mnogo peg na solncu, so divjali strahoviti cikloni in magnetni viharji po celni zemlji, nastal je krasen severni sijaj in at-

mosfera je bila tako elektrizirana, da ljudje nekaj časa se telegrafirali niso mogli. Zvezdoslovje je že tako napredovalo, da je zdaj točno dokazano, da povzročajo solčne pege na zemlji razne elementarne katastrofe. Iz lege solčnih peg in njihove velikosti se da sklepati o izpremembah na površini naše zemlje. Da se ugotoviti učinek solčne električne sile na izvestni del naše zemlje in iz tega se da sklepati o meteoroloških in vulkaničnih pojavih. Prof. Zenger je na podlagi izprememb na solčni površini napovedal izbruh ognjenika Mont Pellee, ciklon itd. Tudi letos se je pojavilo na solncu mnogo peg in zadnje case so postale tako velike, da jih lahko vidimo tudi s prosim očesom, posebno kadar solnce zahaja. Zelo lepo se vidijo solčne pege skozi zakajeno steklo. In zopet se je v polni meri potrdila teorija, da povzročajo solčne pege na naši zemlji elementarne katastrofe, kajti že od lanskega leta se jako množe poplave in potresi.

"ČRNA EVA"
V Kaslu na Nemškem je policija prejela mednarodno pustolovko Evo Marijo Friedrichsovo, imenovano "črna Eva". Aretranka obvlada vse srednjeevropske jezike in je zakrivila celo serijo rafiniranih tatvin. Še pred kratkim je vkradla nekemu bogatemu živino-reju iz Danhke 10.000 mark. Po tatvini je hladnokrvno sedla v mednarodni vagon, ki vozi med Hamburgom in Baslom. Okradene pa je tatvino prijavil policiji, ki je priredila racijo in res dobila tatlico v roke. Friedrichsovo je iskalo 45 policijskih uradov. Samomor v valovih Drave. 6. novembra zvečer je neznano deklet skočilo v Dravo. Poizvedovanja so ugotovila, da je omenjena večera pobegnila z doma 15-letna Antonija Gracer, hčerka šerifa mestnega avtobusnega podjetja in se od takrat ni vrnila. Ker se z materjo ni razumela, ni izključeno, da je odšla prostovoljno v smrt.

PRAVA BETLEHEMSKA STALICA IN BOŽICNE JASLICE
Vsega skupaj 27 kipcev (vredno \$15.00)
SAMO \$3.90
TUKAJ imate veliko in izredno novost! To je krasna importirana betlehemska stalica in božične jaslvice, predstavljajoče Jezusovo rojstvo. Cela skupina nastoji iz 27 solčnih stojišč kipcev, in napravljena iz posebno močne snovi, završena v umetniških, krasnih in bogatih barvah. Stalica je napravljena iz lesenih blodov, streljače iz slame, profelje in na okrašenosti z vedno zelenimi smrekovimi vejicami. Vse je napravljeno izredno krasno in močno ter bo trajalo dolgo let. V stalici so naloženi kipeci: mali Jezus v jaslicah, sv. Marija, sv. Jožef, trije kralji, pastir, kamelela, krava, osleček in medenajst ovc. Vse izgleda kakor živo. To ni papirnat igrača, pač pa resnične starodavne božične jaslvice in stalica: vse popolno. Namorkoli postavite, bo okrasilo prostor ter navdalo dom z božičnim razpoloženjem. Vse je vredno najmanj dolarjev, toda mi nudimo po posebnih novi ceni za SAMO \$3.90. Če ni vse tako, kot pravimo, bomo vrnil denar.
NE POŠILJAJTE DENARJA VNAPREJ — samo izročite to oglasi ter ga pošljite z samo 50 centi za pošiljalno stroške. Za jaslvice boste plačali \$3.90, ko vam jih bo pismonočno prinesel na dom.
GRAND NOVELTY CO., Dept. 216 1723 N. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL.

Božična nakazila ZA VAŠE sorodnike v domovini.
Priporočamo Vam, da nam Vašo letošnje denarno pošiljatev naročite čim prej, in sicer iz dveh razlogov:
PRVIC: želimo, da se denar izplača prejemnikom vsaj en teden pred prazniki. To je mogoče le tedaj, če nam naročite nakazilo še pred koncem novembra.
DRUGIC: želimo Vam računati dinarje še po naši sedanji ceni. Pred kratkim se je začela nakupna cena dinarjev nekoliko dvigati ter je mogoče, da bomo primorani povišati tudi svojo prodajno ceno. Sicer se pa nadamo, da bomo lahko ostali pri sedanji ceni dokler nismo večino božičnih nakazil odposlali.
KER SMO NAJBOLJE PRIPRAVLJENI ZA TOČNO IZVRŠEVANJE VAŠIH NAROČIL, VAS PROSIMO, DA ISTA POŠLJETE NA
SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Ali imate te Slovenske Rekorde?
REKORDI VICTOR IZDELKA
12 inčev — Cena \$1.25
V-73001 ZLATA POROKA, Del 1, 2 Pevski zbor "ADRIA" in Hojer Trio
DRUGI SLAVNI REKORDI ADRIJA PEVCEV
10 inčev — 75c
V-23006 Kmet in purgar 81454 OB Trgatuvi — Cast I, II
O polnoči na sred vasi 81413 Zeleni Jurij Studentaka pesem
V-23003 Društvo Kastrola, 1, 2 Del 89526 Naš Maček Ribniška
81520 Vojaški nabor Na Pustni Torek
Če hočete plesati, zahtevajte Victor orofonične rekorde.
V-23013 Kar imam to dam — Polka Hoyer Trio
Vesela dekleta — Valček
V-23012 To je nemogoče — Dvokoračen ples
Tajna Ljubez — Valček Mednarodni Orkester
V-23011 Pozdrav od doma Zbirka valčkov Slovenski Orkester
V-23002 Terežinka Hoyer Trio
Lepa Jožefa — Valček
V-23001 Poskočna Polka Ljubljanski Valček Hoyer Trio
NAROČITE NAJMANJ 6 REKORDOV
SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York City

BREZ PRIMERE V GLASU

BODISI Z Radio ALI Rekordov
NOVI VSE ELEKTRIČNI Victor-Radio Z ELECTROLO RE-45
Seznamna cena \$275 — brez tub.
Recite vašemu Victor prodajalcu, naj vam razkaže ta čudoviti instrument.
Pri igranju rekordov boste imeli vtis, da so umetniki z vami živi v isti sobi.
Radio godba je popolnoma čista. Rekordni na radio se lahko igrajo tiho ali glasno, kakor hočete.
Nič navijanja, nič baterij.
SLIŠITE ZADNJE SLOV. VICTOR PLOŠČE
VSAK SLOVENEK NAJ BI SLIŠAL TO KRASNO PETJE SLAVNEGA PEVSKEGA ZBORA "ADRIJA"
10 inčev, seznamna cena 75c.
V-23016 Ob zimskih večerih. Del 1, 2 Pevski zbor Adria in Hojer Trio
ZA DOMAČO PLESNO ZABAVO NE BODITE BREZ NOVEGA REKORDA HOJER TRIO
V-23017 Po valovih. Valček Hojer Trio
Ne pozabi me, Polka
Vprašajte Victor prodajalca glede še vedno veljavnega dovoljenja za izmenjavo starih Victor rekordov za nove, ker poteče 1. januarja 1930
Victor
VICTOR TALKING MACHINE DIVISION
RADIO-VICTOR CORPORATION OF AMERICA
CAMDEN, NEW JERSEY
Vsi Victor Radio aparati. Victrola in Victor Records
so naprodaj v naših 3 prodajalnah.
Poštanim naročilom posvečamo takojšnjo pozornost.
ODPRTO ZVEČER **New York** Band Instrument Co.
Two New York Stores
111 East 14th St. New York
233 West 34th St. New York
Brooklyn Store
1225 Broadway Near Grand Ave.

EDINA SLOVENSKA TRGOVINA VICTOR IZDELKOV
IVAN PAJK, 24 Main Street, Conemaugh, Pa.

MAŠČEVALNA LJUBEZEN

Francoski spisal Georges Ohnet.

Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

Ta obal je krasna, a njena lepota je preveč enolična, kot okorenela. Podnebje je milo, a ubogo v primeri z našimi Elizejskimi polji! In rečem ti, vsa sreča in blažnost obstaja tukaj v tem, da hodijo ljudje pod razpetimi svinčniki in zavilanimi hlačami v klub ter srečujejo maoljne dame ki se nosijo po najnovejšem kroju!

— In tej blaženosti si se za vedno unaknil, moj ubogi deček!
— Zakaj pa? Ali misliš da bi se ne mogel vrniti v Pariz z Anino?
— Da javno živis ž njo?
— Seveda, z gotovimi obzirnostmi! Vsak v svojem lastnem stanovanju. Ali si ne moreš misliti kaj takega?
— Posebno ti si prav lahko misliš!
— Da, Anina pa se ne bo nikdar odločila za kaj takega. V položaju, v katerem manjka korektnosti, si je vendar ohranila tako fini čut za dostojnost, da bi nikdar ne storila ničesar sličnega. Ona ni prav nič ustvarjena za prosto, postopsko in nenadzorovano življenje!

— To je tudi moje mnenje! Veseli me, da si ga ti potrdil. Anina je ženska, ki bo lahko pozabila na svoje dolžnosti radi ljubezni, a izpolnila vse svoje ostalo življenje s tem, da bi se kesala.
S to psihološko izjavo je Tristan stisnil vicomtu roko. Dogovorila sta se, da se zopet snideta prihodnji dan, a za danes sta se ločila in Tristan se je vrnil v hotel. Sedaj je bil natančno poučen glede duševnega stanja ljubeznivega para. Ali je bila Anina še vedno ljubljena Na različnih postajah prekoračene poti je morala brez dvoma opustiti številne iluzije in med temi je bila tudi vera v stalno ljubezen Andreja.

Tristan je vedel povsem dobro, da kakšnih gorostasov lahko prizene igralska strast vicomta in ponosno nepoznavanje pojma "moje" in "tvoje" mu je bilo zelo dobro znano. Če je imel kakega večera smolo, je vzel denar, kjerkoli se mu nudila prilika, kajti živl je vedno v ramoprevari, da bo takoj naslednjega dne vrnil denar z obrestmi. Ali je prišlo pri Anini že do tega?

To je bila temna točka in Tristanu se ni mudilo dobiti jasnost glede tega. Razkritja, ki jih je dobil, posredno ali neposredno, so zadoščovala, da je postal zelo slabega razpoloženja. Pred seboj je videl mrko bodočnost Anine, kajti njegov čut mu je rekel, da bo uboga ženska presneto drago plačala dvomljivo srečo, kateri je žrtvovala vse.
Ko se je gospa Prejean vrnila s Cap Martina, je našla prijateljica, ki je žalostno sedel v svojem stanovanju, ki je bilo ločeno od njenega. Prišla je, vsa osvežena od vetra in zraka, najboljšega razpoloženja. Sedla je k njemu ter si pustila vse pojasniti. Ponovil ji je besedo za besedo, kar mu je zaupal vicomte. Gospa Prejean je, kot ponavadi, že segla preko cilja ter smatrala bojazni Tristana že za ugotovljena dejstva.

— Uboga Anina je izgubljena! — je vzkliknila obupana. — Ta zver jo ho upropastila ter jo nato pustila na cedilu!
— Le počasi, počasi! Nikar ne pusti fantazije iz vajeti! Stvar ni še neizgubljeno spridena in upam, da bo postalo vse zopet dobro!
— Na kakšen način pa?
— Tristan je razmišljal nekaj časa.

— Če bi hotela sreča, da bi storil Preigne na mestu to, kar bo po tvojem mnenju pozneje vendarle storil. Če bi zapustil Anino...
— Umrla bi nato!
— To je še dvomljivo.
— Ti si predstavljaš, da bi lahko preživela ženska, ki je vse opustila, da sledi možu, brezbriznost moža?
— To si lahko predstavljam.
— Ženske nimajo niti grde brezbriznosti, niti strašne sebičnosti moških!

— Vzemimo, da so vsi moški za ničevanja vredni, kajti to bi bil nadaljni vzrok, da ne umro ženske radi ločitve od njih.
— Po izgubi moža, po izgubi iluzij nam počti srce!
— Moj Bog! Kako bedaste so ženske, da si ustvarjajo take iluzije glede moških! Človek bi si moral prizadevati ne imeti iluzije glede ničesar!

— Biti brezbrizni napram vsem ter oboževati le samega sebe, kaj ne? Tudi tukaj cveto razočaranja najhujše vrste! Človek si namreč domišlja, da je vzvišeno bitje, da je povsem sam v svoji vrsti, a nekega dne se zave, da je le navaden človek, brez posebnih milosti, eden milijonov eksemplarjev, ki tvorijo skupaj čredo neumnih!
— Srečni tepci! Njim ne dela nikakih preglavic žolč, kajti oni nimajo paleče domišljije, da bi videli prihajajočo nesrečo ter skoro obupali nad domnevno nesrečo!

— To velja pač meni?
— Seveda, draga, tebi in tudi meni. Ti si obžalovanja vredna ženska, ki deliš sklepe, dočim sem jaz srečni neumnež, ki se ne razburja.
— Tristan, ti postajaš s svojo brezbriznostjo naravnost neznošen!
— Brezbriznost je moja špeciialiteta!
— Sprla se bova!...
— To bi ne bilo prvokrat!
— Enostravno te bom pustila!
— To bi zelo obžalovala.
— Ali se norčuješ iz mene?
— Da.

— Sprejel je udarec po licu, a mirno je ponudil še drugo lice.
— Če ti to olajša srce, le po njem! In sedaj zatrujejo splošno, da moški pretepajo ženske! Ali me hočeš sedaj mirno poslušati?
— Ti spraviš na dan same neumnosti!
— No, torej jih poslušaj, to je vse, kar zahtevam od tebe. Če bi hotela sreča, da bi Preigne zapustil Anino, bi bilo to le njej v korist. Ti si vendar rekla, da ni bila še nikdar lepša kot sedaj?
— Živeča cvetka!

— No, dobro. Jaz sem za svoj del prepričan, da ni bil Trelaurier še nikdar bolj zaljubljen, kot je sedaj... Treba bi bilo urediti tako, da bi govorila med seboj, nakar bi pozabila Andreja ter bi bila njena rešitev dovršena.
— Ali misliš, da bi prišel mož, kot je Trelaurier, preko sramote, katero mu je na pravila?
— To je odvisno od okoliščin v katerih se nudi prilika za odpustanje. Če bi se kriva solnčila v triumfu svoje zmagovite lepote, bi se seveda smatrala za prisojenjena, če pa se dvigne preko žalitve ter se usmilil preganjane zavrnjene žrtve, bo to pridobil, če se pokaže usmiljenim napram njej. V življenju je vse odvisno od nianc. Grešnica v svetlomodri obleki je neznoša, a v rjavii ali sivi barvi učinkuje ganljivo.

— Tristan, ti si zverina!
— Zares? Domneval sem, da sem neumen egoist!
— Mogoče, da si oboje skupaj. Tako neumen kot sem rekla, seveda nisi!
— Če praviš ti, velja, če vrjameš ali ne.
— No in kaj morem storiti, da prispevaš k temu povratku v domovino?
— Držati gobec ter voziti avtomobil, seveda brez mene. Ti boš vendar uvidel, da ne morem ob istem času rešiti svoje prijateljice ter se potepati po ulicah!

— In če se ti ne posreči rešiti je?
— Bom imel vsaj mir v svoji duši.
— Sedaj pride egoist zopet na površje!
Zapel je zvonec za mizo. Oba sta se umaknila v svoji sobi, da se preoblečeta za kosilo.

(Dalje prihodnjik.)

Življenje v višavah.

Vsako daljše bivanje v velikih višinah povzroča pri mnogih ljudeh neko neugodje, ki mu pravimo "gorska bolezen". Opisal jo je že Sausure, ki se je 1737 prvi povzel na najvišjo evropsko goro Montblanc. Gorska bolezen se pojavi zaradi pomanjkanja zraka, ki težko zadene ves organizem. Dihanje postane naporno, duševne in telesne sile opešajo, pojavi se glavobol, nespečnost in slabost. V še večjih višinah se človek lahko onesvesti, pa tudi smrt ni izključena, kakor se je pokazalo pri tragični balonski vožnji Tissandiera 1875.

Zrak, brez katerega večina živih bitij ne more živeti, v višavah ni takšen kakor pri tleh. Zračni plašč, ki pokriva zemljo, je proč od nje čedalje bolj redek in pritisk v njem čedalje manjši. 5500 m visoko je zračni pritisk že za polovico nižji kakor pri tleh. V istem razmerju pade tudi pritisk kisika in pljuča morajo delati z večjo silo, da ga vsrkajo potrebno množino. Človeški organizem je zelo odporen za spremembo zračnega pritiska. Zdravi ljudje do nekega 3000 m visoko sicer ne občutijo še nikakih brige vrednih težav, ali v samem organizmu je moči s posebnimi aparati že 1500 metrov visoko dokazati posledice pomanjkanja kisika.

Nizki pritisk kisika vpliva na vse organe, ki se pa naglo in harmonično prilagaja novemu položaju, kar včas celo ugodno vpliva na nekatere bolezni. Iz tega sledi, da sta pomanjkanje kisika in gorska bolezen prav zaprav čisto relativna pojma. V Aziji in v Južni Ameriki na pr. živl ljudje ponekod nad 4000 metrov visoko, pa so zdravi in z lahkoto delajo. Že genjalni prirodoslovec Humboldt je poročal o prebivalcih v Andih, kjer leži 4300 m visoki velika naselbina Cerro di Pasco. Najvišje človeške naselbine so pa v Aziji, v zapadnih predelih Tibeta. Tam ljudje trajno prebivajo 4864 m visoko, pastirji pa grede z živino in psi celo do višine 5550 m. To so nekatere skrajne meje za trajno prebivanje ljudi. Živali pa vzdržijo še višje. Azijske divje ovce in kozorogi so raztegnili svoja bivališča do nekega 5800 m visoko v gore. Jastrebe so opazovali že 7000 m visoko. V teh višinah jim pomaga pri dihanju močan nasprotni veter, ki — mimogrede povedano — tudi človeku olajša bivanje v višavah. V splošnem pa so živali zelo občutljive za pomanjkanje kisika. Macke in nekatere vrste psov zdrže 3900 m visoko le nekaj dni, potem pa poginjajo. Da je Tibetancem uspelo navaditi svojo živino na take višave, je pripisovati samo posebnostim tibetskega podnebja. Tamkaj rasto gozdovi do višine 4600 m, hrošči in metulji pa se spreletavajo 5640 m visoko. Pri nas v Evropi leže te meje več kot polovico nižje. Največja višina, ki so jo do sedaj dosegli hriboolci brez kisikovih aparatov, znaša 8225 m.

Vzpenjanje v take višine pa zahteva velikanskega duševnega in telesnega napora. Sammerwell pripoveduje, da je 8100 m visoko potreboval za vsak korak, ki ga je napravil, deset dihljajev. Pa je moral še vsakih 20 do 30 korakov počivati.

Močno trpe v takih višinah zlasti duševne funkcije. Človeka se polasti nekakšna pljanost in pri mnogih turistih, ki so kdaj splezali na Pike's Peak v Ameriki, so opazovali psihične motnje, ki nalikujejo zastrupljenju z alkoholom. Ti turisti so po povratku uganjali vsakovrstne nerodnosti. Vselej je moral biti navzoč kak šerif, da jih je krotil.

To pljanost, ki objame človeka v višavah, je zedo lepo in nazorno opisal zrakoplovec Tissandier. "Nekako 7500 metrov visoko se pojavi nekaj gorko lahka omotica. Nič ne trpiš — samo plavaš — čedalje višje in si vesela, da se dvigaš. Ta občutek sreče traja vse do konca, dokler nepričakovano in neizbežno ne padeš v nezavest". Ko se je Tissandier v balonu zdramil od omotice, sta bila njegova spremljevalca že mrtva. Imela sta sicer aparate za vdihavanje kisika, toda takrat, ko bi jih bila morala odpreti, nista imela več potrebne sile in odločnosti.

Pri dolgotrajnem primanjkovalju kisika močno trpita volja in odločnost, pa tudi spomin opeša. Človeka se polasti popolnoma duševna brezbriznost. To je tudi vzrok, da še danes ne vemo, katera je najvišja gora na svetu. Longstaff, ki je vodil ekspedicijo v najvišje pogorje sveta: v Himalajo, da

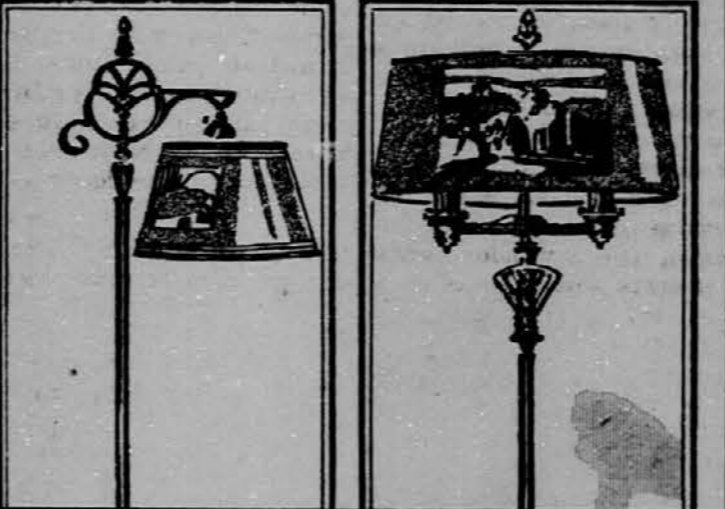
SVETILKE

ZA VSAKO SOBO

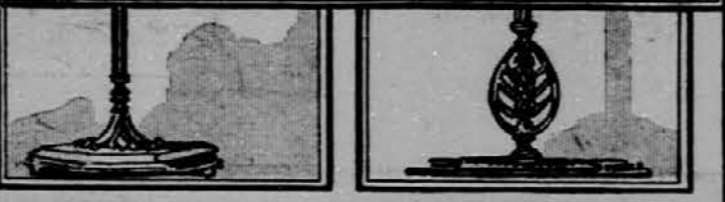
Električna luč, pravilno postavljena, primer-no zasenčena, da štiti oči, je v velik okrasek, če se poslužujete svetilk, ki povečajo krasoto sobe.

Mi imamo na izbiro svetilke za vsako sobo, od malih modelov za boudoir, ki stanejo \$2.00, do krasnih svetilk s stojali ter so napredaj v vseh naših izložbah.

Svetilke so krasna božična darila.

The New York Edison Company
Brooklyn Edison Company, Inc.
The United Electric Light and Power Company
New York and Queens Electric Light and Power Company
The Yonkers Electric Light and Power Company

izmeri njene najvišje vršace, se je vrnil brez točnih podatkov. Ko je trudoma preplezal na eno najvišjih gora, ni bil zmogel nobenega duševnega napora. Meril je brez brez vsakega zanimanja in se mu niti ni zdelo vredno, da bi zapisal in izračunal zaznamke aparatov. Ko se je bil povrnil v dolino, se je pokazalo, da bi morala biti po njegovih meritvah neka gora celo višja od Mont Everesta. Učenjak je bil seve v zadregi. Nemara je res odkril novo najvišjo goro, ali kdo naj veruje njegovim površnim merjenjem?

Množica hriboolazcev, ki se vzpenjajo v vrtoogleve gorske višave, zlasti pa hribovska ljudstva Tibeta in ameriških Andov, pričajo, da se človek lahko privodi na višave tudi v najbolj neugodnih prilikah. Kako je to mogoče? Kako se organizem prilagodi pomanjkanju kisika? Kako premagava gorsko bolezen? V zadnjem času so se mnogi učenjaki ukvarjali s temi vprašanji, ki so jih z nešteti poskusi že precej razjasnili.

Dihalni organi oskrbujejo človeka s kisikom, ki je neobhodno potreben za presnavljanje. Prsni koš in pljuča tvorita meh, ki potiska kisik v kri. Če kisika primanjkuje, tedaj mora meh močneje pritisniti. Povsod je moči opazovati, da imajo hribovci močneje razvita prsa kakor nižinski prebivalci. Toda še važnejša je pri dihanju kri. Kri je tista, ki s pomočjo rdečih krvnih teles razdeljuje kisik po telesu. V pljučnih mehurčkih se kisik kemično spoji z rdečimi krvnimi telesci. V ta namen pa mora imeti kisik v pljučah primeren pritisk. V višavah, kjer je zračni pritisk manjši, rdeča krvna telesa ne morejo sprejeti vse zadostne množine kisika in vsi organi, ki ga potrebujejo, občutijo pomanjkanje. Organizem pa si ume naglo pomagati. Urno pošlje v kri večje množice krvnih teles in razlika se kmalu zrvavnava. Čeprav posamezna telesa prenašajo manj kisika nego v nižavah. Ni pa vseeno, če primanjkuje kisika le kratak čas ali pa trajno. Pri kratkotrajnem bi-

30. novembra: Milwaukee, Cherbourg, Hamburg
President Roosevelt, Cherbourg
Bremen
5. decembra: De Grasse, Havre
6. decembra: Le de France, Havre. (Skupni Božični izlet.)
Vulcania, Trst
Majestic, Cherbourg
Fennland, Cherbourg, Antwerpen
Berlin, Cherbourg, Bremen
7. decembra: Presidente Wilson, Trst
Leviathan, Cherbourg, Bremen
Veendam, Boulogne Sur Mer, Rotterdam
9. decembra: Cleveland, Cherbourg, Hamburg
10. decembra: Conte Biancamano, Napoli, Genova
11. decembra: Stuttgart, Boulogne Sur Mer, Bremen
Republic, Cherbourg, Bremen

12. decembra: St. Louis, Cherbourg, Hamburg
Roma, Napoli, Genova
France, Havre
13. decembra: Berengaria, Cherbourg
14. decembra: Bremen, Cherbourg, Bremen
George Washington, Cherbourg, Bremen
Volendam, Boulogne Sur Mer, Rotterdam
Minnikahda, Plymouth, Boulogne Sur Mer
19. decembra: Columbia, Cherbourg, Bremen
25. decembra: Rochambeau, Havre
27. decembra: Mauretania, Havre
Minnesota, Cherbourg
28. decembra: Deutschland, Cherbourg, Hamburg

Božični skupni izlet, — 6. dec., "ile de France"

V SLOVENIJO ZA BOŽIČ
(Preko Havre)
IZLETI POD POSEBNIM VODSTVOM

Potom French Line preko oceana 6 dneh. v manj kot

VELIKAN ILE de FRANCE
Bo odpul iz New Yorka
6. DECEMBRA
ob 10. zvečer
Potnike bo spremlil v Slovenijo ravnatelj našega slovenskega oddelka

PRILJUBLJENI in NAGLI FRANCE

Bo odpul iz New Yorka
12. DECEMBRA
ob 6. zvečer
Potnike bo spremlil v Slovenijo ravnatelj našega slovenskega oddelka

NAJKRAJŠE ŽELEZNIŠKO POTOVANJE
Posebne kabine za drugi in tretji razred z modernimi udobnostmi.
BREZPLAČNA PIJAČA IN SLAVNA FRANCOŠKA KUHNJA
Ta dva nagla velkana nudita potnikom vse moderno udobnost, izredno naglico, službo, najboljšo hrano in najboljšo pijačo.
ZDAJ JE ČAS — DA SI ZAJAMČITE PROSTOR
Vprašajte pri bližnjem agentu ali pri

French Line

19 STATE STREET NEW YORK, N. Y.

rebrivalci najvišje ležečih naselbin namreč občutijo neprijetne posledice gorske bolezni, če se povzno preko tistih višin, na katere so navajeni. — Isto je opažati tudi med hriboolci. Člani Barcroftove ekspedicije, ki je raziskovala južno-ameriško pogorje Andov, pripovedujejo, da so v nekem 5000 m visoko ležečem taborišču preplesali celo Silvestrovo noč. Ko pa so potem plezali še višje v gore, se je pri mnogih pokazala gorska bolezen.

Mnogo je še stvari v viškem svetu, ki so nam neznane in drugih, ki jih poznamo, pa si jih ne znamo razlagati. — Razmeroma skromne so razlike med višavskim in nižinskim svetom, pa vendar povzročajo v ustrojstvu živih bitij zelo velike izpremembe, ki se jim je treba prilagoditi, zakaj moderna doba je raztegnila življenje tudi v višave, v katerih bivanje človeku ne sme biti težje nego v ravninah.

CENA
DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA
Angleško-slovensko Berilo
(ENGLISH SLOVENE READER)
Stane samo \$2.—
Naročite ga pri
KNJIGARNI 'GLAS NARODA'
216 West 18 Street
New York City

BOŽIČ V STARI DOMOVINI

Onim, ki so namenjeni potovati v stari kraj za Božič, poročamo, da priredimo zadnji izlet to leto na največjem in najhitrejšem parniku francoske parobrodne družbe —

ILE DE FRANCE

BOŽIČNI IZLET — 6. decembra 1929

Kakor vedno, so nam tudi za ta izlet dodeljene najboljše kabine in kdor si želi zasigurati dober prostor, naj se pravočasno prijavi in pošlje aro.

Za pojasnila glede potnih listov, Return Permitov i. t. d. pišite na domačo —

SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET NEW YORK, N. Y.